

Sygn. akt II Ca 475/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra (sprawozdawca)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Joanna Misztal-Konecka

Sędzia Sądu Okręgowego Krzysztof Niezgoda

Protokolant Julia Biegaj

po rozpoznaniu w dniu 3 listopada 2017 roku w Lublinie, na rozprawie

sprawy z powództwa J. R. i K. R.

przeciwko D. S.

o uznanie za bezskuteczną umowy darowizny

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w

Lublinie z dnia 30 listopada 2016 roku, w sprawie II C 741/15

I. zmienia częściowo zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że:

1) orzeka, że uznanie opisanej tam umowy za bezskuteczną w stosunku do J. R. następuje ze względu na wierzytelność alimentacyjną J. R. w stosunku do M. S. w kwocie 20717,63 zł (dwadzieścia tysięcy siedemset siedemnaście złotych sześćdziesiąt trzy grosze), wynikającą z ugody z dnia 11 kwietnia 2007 roku, zawartej przed Sądem Rejonowym w Lublinie w sprawie V RC 149/07,

2) orzeka, że uznanie opisanej tam umowy za bezskuteczną w stosunku do K. R. następuje ze względu na wierzytelność alimentacyjną K. R. w stosunku do M. S. w kwocie 20717,63 zł (dwadzieścia tysięcy siedemset siedemnaście złotych sześćdziesiąt trzy grosze), wynikającą z ugody z dnia 11 kwietnia 2007 roku, zawartej przed Sądem Rejonowym w Lublinie w sprawie V RC 149/07

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. przejmuje na rachunek Skarbu Państwa nieuiszczoną opłatę od apelacji w kwocie 2961 zł (dwa tysiące dziewięćset sześćdziesiąt jeden złotych).

Sygn. akt II Ca 475/17

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 15 września 2015 roku, wniesionym do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie w dniu 16 września 2015 roku, powodowie – J. R. i K. R. wnieśli między innymi o uznanie za bezskuteczną w stosunku do nich umowy darowizny z dnia 30 marca 2015 roku, sporządzonej w formie aktu notarialnego Repertorium A numer (...), na podstawie której M. S. darowała pozwanemu – D. S. swój udział wynoszący 1/2 część w działkach gruntu numer

(...), dla których Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku prowadzi księgę wieczystą (...), oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych (k. 2-7).

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że M. S. jest matką powodów i na podstawie ugody z dnia 11 kwietnia 2007 roku, zawartej przed Sądem Rejonowym w Lublinie w sprawie V RC 149/07, zobowiązała się do płacenia alimentów w kwotach po 200 zł miesięcznie na rzecz każdego z nich.

Powodowie wskazali, że wszczęli postępowanie egzekucyjne, jednak kiedy z pisma komornika sądowego z dnia 20 lutego 2015 roku M. S. dowiedziała się, że wszczęte zostało przeciwko niej postępowanie egzekucyjne, darowała swoje udziały w nieruchomościach swojemu bratu – D. S., uniemożliwiając powodom egzekucję z tych składników.

Powodowie wskazali, że zaległość alimentacyjna dłużnika wynosi obecnie 59206,28 zł, a darowizna została dokonana ze świadomością pokrzywdzenia powodów.

*

Pozwany nie uznał powództwa i wniósł o jego oddalenie (k. 68).

*

Wyrokiem z dnia 30 listopada 2016 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie orzekł, że:

1. uznaje za bezskuteczną w stosunku do J. R. i K. R. umowę darowizny udziałów wynoszących 1/2 część nieruchomości – działek gruntów ornych numer (...), (...), (...) i (...), dla których Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku prowadzi księgę wieczystą (...), zawartą w dniu 30 marca 2015 roku pomiędzy M. S. a D. S. (Repertorium A Nr (...)), przy czym łącznie powodom przysługuje wobec M. S. wierzytelność w kwocie 59206,28 zł, wynikająca z tytułu wykonawczego – ugody zawartej w dniu 11 kwietnia 2007 roku przed Sądem Rejonowym w Lublinie w sprawie V RC 149/07, zaopatrzonej w klauzulę wykonalności w dniu 21 maja 2007 roku;
2. zasądza od D. S. na rzecz J. R. i K. R. kwotę 500 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. nakazuje ściągnąć od D. S. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie kwotę 2461 zł tytułem części opłaty sądowej od pozwu, od której powodowie byli zwolnieni (k. 179-179v).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 11 kwietnia 2007 roku J. R., K. R. i M. R. zawarli przed Sądem Rejonowym w Lublinie ugodę w sprawie (...), w której M. R. zobowiązała się płacić na rzecz swoich synów – J. R. i K. R. tytułem alimentów kwoty po 200 zł miesięcznie na rzecz każdego z nich. W dniu 21 maja 2007 roku ugodzie tej została nadana klauzula wykonalności.

Sąd Rejonowy ustalił, że postanowieniem z dnia 30 czerwca 2008 roku, wydanym w sprawie (...), Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie dokonał działu spadku po E. S. i F. S. w ten sposób, że przyznał D. S. i M. R. na współwłasność, po 1/2 części, działki gruntu numer (...), dla których Sąd Rejonowy w Lublinie X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadził księgę wieczystą Kw (...).

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 26 marca 2015 roku „strona powodowa” złożyła do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku Jarosława Zunia wniosek egzekucyjny o egzekucję świadczeń alimentacyjnych. Stan zaległości dłużnika na rzecz wierzycieli w sprawie Kmp 22/15 wynosił na dzień 27 sierpnia 2015 roku 59206,28 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 30 marca 2015 roku M. S. darowała swojemu bratu D. S. udział w nieruchomości, w skład której wchodzi działki numer (...). Darowizna była formą rozliczenia M. S. z D. S. (za możliwość mieszkania u D. S.) oraz miała zapobiec zajęciu działek w drodze egzekucji.

Sąd Rejonowy ustalił, że wysokość zaległości dłużnika względem wierzycieli do wyegzekwowania w sprawie (...) wynosiła na dzień 19 kwietnia 2016 roku 60416,18 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że M. S. jest osobą bezrobotną i nie pobiera zasiłku dla bezrobotnych. M. S. nie wykazuje żadnych dochodów w urzędzie skarbowym. Utrzymuje się z alimentów i świadczeń socjalnych. Mieszka z dzieckiem nieodpłatnie w mieszkaniu D. S..

Sąd Rejonowy wskazał, że zachodzą przesłanki określone w przepisach art. 531 § 1 k.c. i art. 534 k.c.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisów art. 527 § 1 i 2 k.c., art. 528 k.c. i art. 529 k.c. i wskazał, że M. S. była niewypłacalna w chwili dokonywania darowizny, a wskutek tej darowizny stan ten pogłębił się. Sąd wskazał, że stan działania ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli potwierdziła M. S..

Sąd Rejonowy uznał, że rozliczenia pomiędzy M. S. a jej byłym mężem – S. R. nie mają w rozpoznawanej sprawie znaczenia dla rozstrzygnięcia.

*

Od wyroku z dnia 30 listopada 2016 roku apelację wniósł D. S., zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

„- brak rozpoznania sprawy od początku po zmianie Sędziego;

- brak przesłuchania świadków po zmianie Sędziego;

- brak odniesienia się do wniosków dowodowych składanych przez pozwanego z dnia 06.04.2016 roku odnośnie świadka S. R. na okoliczność wiadomości tekstowej SMS w której sam składał propozycję rozliczeń alimentów i składania fałszywych zeznań w dniu 27 styczeń 2016 rok odnośnie rozliczenia świadczeń alimentacyjnych poprzez kategorię zaprzeczanie odnośnie umowy rozliczeń świadczeń celem uzyskania nieruchomości tj. mieszkania przy ul. (...) w L.;

- brak odniesienia się do wniosku składanego przez pozwanego w dniu 05.10.2016 roku odnośnie kwot zaległości względem powodów;

- brak uwzględnienia rozliczeń świadczeń alimentacyjnych M. S. i S. R. jako przedstawiciela ustawowego wskazanych w odpowiedzi na pozew;

- brak wykazania niewypłacalności M. S. występującej jako dłużnika względem wierzycieli K. R. i J. R. reprezentowanego przez S. R. przez Komorników B. P. i J. Z. biorących udział w postępowaniu egzekucyjnym”

Pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji (k. 191-195).

÷

Na rozprawie apelacyjnej pozwany popierał apelację (k. 233v).

*

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanego jest zasadna częściowo.

Na wstępie należy wskazać, że w rozpoznawanej sprawie błędne, a co najmniej niedokładne jest rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji określające wierzytelność, ze względu na ochronę której nastąpiło uznanie za bezskuteczną umowy darowizny z dnia 30 marca 2015 roku, jako wierzytelność przysługującą „łącznie” powodom.

Wierzytelności dzieci w stosunku do rodziców o spełnianie świadczeń alimentacyjnych mają ściśle osobisty charakter i przysługują wyłącznie oznaczonemu dziecku w stosunku do oznaczonego rodzica. Nigdy takie wierzytelności nie mają charakteru „łącznego”, czy też „wspólnego”. Jeżeli zatem zamiarem Sądu pierwszej instancji było ujęcie wierzytelności wskazanej w treści wyroku jako wierzytelności wspólnej („łącznej”) powodów, to jest to stanowisko błędne. Jeżeli natomiast zamiarem Sądu pierwszej instancji było jedynie zsumowanie kwot dwóch wierzytelności pieniężnych, to wyrok Sądu pierwszej instancji jest dotknięty niedokładnością, gdyż nie wynika z niego wyraźnie jaka jest wysokość wierzytelności pieniężnych każdego z powodów, ze względu na które nastąpiło uznanie czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną.

Sąd Rejonowy wprawdzie odwołał się do stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w uzasadnieniach postanowień z dnia 12 stycznia 2007 roku, IV CZ 105/06, i z dnia 7 maja 2008 roku, II CZ 25/08, jednak stanowisko to dotyczy innego zagadnienia niż to, które chciał uzasadnić Sąd pierwszej instancji, powołując się na wskazane orzeczenia. Stanowisko wyrażone w uzasadnieniach powołanych postanowień dotyczy sposobu oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia w apelacji (odpowiednio wartości przedmiotu w pozwie) w sprawach o uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, nie zaś sposobu określenia żądania pozwu w tego rodzaju sprawie oraz zakresu rozpoznania sprawy i zakresu orzekania przez sąd w przedmiocie takiego żądania.

W pozwie zawierającym żądanie uznania czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną należy dokładnie określić:

- a) czynność prawną i jej przedmiot,
- b) wierzytelność powoda w stosunku do dłużnika, ze względu na którą wierzyciel domaga się uznania czynności za bezskuteczną; należy określić rodzaj (tytuł) tej wierzytelności oraz jej wysokość¹.

Dokładne określenie czynności, jej przedmiotu i wierzytelności należy do istoty żądania pozwu w tego typu sprawach.

Jeżeli powództwo o uznanie czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną wnosi więcej niż jedna osoba, żądając ochrony swojej własnej wierzytelności, to pomiędzy powodami nie istnieje współuczestnictwo materialne, ale zachodzi współuczestnictwo formalne. W takim wypadku przedmiot sporu stanowią roszczenia lub zobowiązania jednego rodzaju, oparte na jednakowej podstawie faktycznej i prawnej (art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c.).

W rozpoznawanej sprawie każdy z powodów występował z odrębnym żądaniem uznania za bezskuteczną umowy darowizny, w związku ze swoją wierzytelnością alimentacyjną w stosunku do M. S.. Pojawia się zatem pytanie, w jakiej wysokości każdy z powodów oznaczył w rozpoznawanej sprawie swoją własną wierzytelność w stosunku do M. S., żądając uznania umowy darowizny za bezskuteczną.

W pozwie obaj powodowie – K. R. i J. R., reprezentowany przez ojca, oznaczyli jedynie sumę ich wierzytelności, podając, że zaległość alimentacyjna dłużnika wynosi 59206,28 zł, jednak nie wskazali jaka część tej kwoty przypada na każdego z nich.

Do pozwu powodowie dołączyli między innymi oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, gdyż wnosili o zwolnienie od kosztów sądowych. W treści tych oświadczeń każdy z nich wskazał, że przysługuje mu wierzytelność w kwocie 29403,14 zł z tytułu zaległych alimentów z odsetkami (k. 24, 26a).

Suma wskazanych wyżej kwot wynosi 58806,28 zł, a więc jest niższa od kwoty wskazanej w pozwie, jednak treść dołączonych do pozwu oświadczeń wskazuje, że powodowie wychodzili z założenia, że ich wierzytelności w stosunku do matki o zapłatę zaległych alimentów i odsetek za opóźnienie są jednakowej wielkości. Należy zatem uznać, że powodowie przyjmowali, że wysokość wierzytelności pieniężnej każdego z nich, opisaną ogólnie w pozwie, wynosi

29603,14 zł (= 59206,28 zł : 2). Wniosek taki jest uprawniony także dlatego, że wniesienie pozwu poprzedziło uzyskanie przez S. R. (przedstawiciela ustawowego J. R.) zaświadczenia Komornika Sądowego prowadzącego egzekucję w sprawie (...), z którego wynika, że na dzień sporządzenia zaświadczenia wierzytelność każdego z wierzycieli wynosi 20200 zł z tytułu zaległych alimentów i 9203,14 zł z tytułu odsetek (za fakt opóźnienia (k. 58 akt sprawy (...)). W zaświadczeniu tym Komornik błędnie jednak określił sumę należności obu wierzycieli z tytułu zaległych alimentów i odsetek, gdyż wynosi ona 58806,28 zł, a nie 59206,28 zł.

Składając zeznania jako świadek, M. S. zeznała w dniu 13 kwietnia 2016 roku, że posiada zaległość alimentacyjną w stosunku do obu powodów w kwocie około 60000 zł. Świadek wskazała także, że od około roku płaci bieżące alimenty do rąk komornika w związku z toczącym się przeciwko niej postępowaniem egzekucyjnym (k. 90v).

Dokonując ustaleń faktycznych w zakresie wysokości wierzytelności alimentacyjnych przysługujących powodom, Sąd Rejonowy odwołał się do zaświadczenia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku J. Z. z dnia 27 sierpnia 2015 roku (k. 58 akt sprawy Kmp 22/15), z którego wynika, że na dzień sporządzenia zaświadczenia wierzytelność każdego z wierzycieli wynosi 20200 zł z tytułu zaległych alimentów i 9203,14 zł z tytułu odsetek (za fakt opóźnienia).

Sąd Rejonowy nie zwrócił jednak uwagi na to, że Komornik błędnie określił w zaświadczeniu sumę należności obu wierzycieli z tytułu zaległych alimentów i odsetek, gdyż wynosi ona 58806,28 zł, a nie 59206,28 zł.

Do apelacji pozwany dołączył zaświadczenie Komornika Sądowego J. Z. z dnia 20 stycznia 2017 roku, z którego wynika, że na chwilę wystawienia zaświadczenia wysokość wierzytelności K. R. i J. R. z tytułu zaległych alimentów i odsetek za opóźnienie wynosi po 20717,63 zł.

$20917,63 \text{ zł} - 200 \text{ zł} = 20717,63 \text{ zł}$

Zaświadczenie z dnia 20 stycznia 2017 roku potwierdza zatem twierdzenia pozwanego, że w toku postępowania w rozpoznawanej sprawie M. S. zapłaciła do rąk Komornika z tytułu zaległych alimentów kwoty po około 10000 zł na rzecz każdego z synów (k. 233v).

Z przepisów art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 zd. 1 k.p.c. wynika, że sąd drugiej instancji wydając wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy przed tym sądem.

Sąd Okręgowy miał zatem obowiązek uwzględnienia przy orzekaniu nowej okoliczności faktycznej, udowodnionej przez pozwanego, jaką było zmniejszenie rozmiarów wierzytelności każdego z powodów, objętych żądaniem pozwu w rozpoznawanej sprawie.

÷

W związku z powyższym na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił częściowo zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że:

1) orzekł, że uznanie opisanej tam umowy za bezskuteczną w stosunku do J. R. następuje ze względu na wierzytelność alimentacyjną J. R. w stosunku do M. S. w kwocie 20717,63 zł, wynikającą z ugody z dnia 11 kwietnia 2007 roku, zawartej przed Sądem Rejonowym w Lublinie w sprawie V RC 149/07,

2) orzekł, że uznanie opisanej tam umowy za bezskuteczną w stosunku do K. R. następuje ze względu na wierzytelność alimentacyjną K. R. w stosunku do M. S. w kwocie 20717,63 zł, wynikającą z ugody z dnia 11 kwietnia 2007 roku, zawartej przed Sądem Rejonowym w Lublinie w sprawie V RC 149/07.

Sąd Okręgowy określił odrębnie wierzytelność każdego z powodów, ze względu na którą następuje uznanie umowy darowizny za bezskuteczną, gdyż, jak już wyżej wyjaśniono, żądanie każdego z powodów ma odrębny charakter, a między powodami zachodzi współuczestnictwo formalne.

*

W pozostałej części apelacja pozwanego jest bezzasadna i w związku z tym podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Nie jest zasadny wniosek apelacji o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Z przepisów art. 386 § 2 i 4 k.p.c. wynika, że uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji może nastąpić tylko w razie stwierdzenia nieważności postępowania, w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Dodatkową podstawę prawną uchylenia wyroku stanowi przepis art. 505¹² § 1 k.p.c., mający zastosowanie w postępowaniu uproszczonym. Przepis ten stanowi, że jeżeli sąd drugiej instancji stwierdzi, że zachodzi naruszenie prawa materialnego, a zgromadzone dowody nie dają wystarczających podstaw do zmiany wyroku, uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania.

W ocenie Sądu Okręgowego w rozpoznawanej sprawie nie zachodzi żadna ze wskazanych wyżej podstaw uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu. Postępowanie przed Sądem pierwszej instancji nie jest dotknięte nieważnością. Sąd ten rozpoznał istotę sprawy, analizując zasadność żądania pozwu z punktu widzenia okoliczności faktycznych przytoczonych jako podstawa faktyczna powództwa i rozpoznając zarzuty podniesione przez pozwanego. Wydanie wyroku przez Sąd Okręgowy nie wymaga również przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, ani też nawet uzupełniania, czy powtarzania postępowania dowodowego.

Sprawa nie podlegała również rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, ani też nie została rozpoznana w postępowaniu uproszczonym.

Należy także zwrócić uwagę, że pozwany nie przytacza w apelacji zarzutów, których uwzględnienie mogłoby skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku.

÷

Poza opisaną wyżej sytuacją nieprawidłowego ustalenia wysokości niewyegzekwowanych jeszcze zaległości alimentacyjnych i odsetek za opóźnienie w zapłacie zaległych alimentów, nie jest jeszcze prawidłowe ustalenie Sądu pierwszej instancji, że postanowienie z dnia 30 czerwca 2008 roku, w sprawie II Ns 1221/03, wydał Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie. Postanowienie to zostało wydane przez Sąd Rejonowy w Lublinie (k. 9-12). Błąd ten nie ma jednak żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Pozostałe ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji są prawidłowe, zaś zarzuty apelacji dotyczące ustalenia przez ten Sąd, że w wyniku darowizny M. S. stała się niewypłacalna w wyższym stopniu niż przed dokonaniem tej czynności, nie są uzasadnione.

Pozwany w apelacji nie zgadza się w istocie z ustaleniami Sądu pierwszej instancji w omawianym zakresie, nie podnosząc żadnych zarzutów dotyczących oceny dowodów, które stanowiły podstawę dokonania tych ustaleń przez Sąd Rejonowy.

Wskazać należy jedynie, że sam fakt, iż od czasu wszczęcia postępowania egzekucyjnego M. S. płaci bieżące alimenty, nie oznacza, że w chwili dokonywania darowizny była wypłacalna. Wyrazem niewypłacalności jest już chociażby fakt, że zobowiązana nie posiadała środków finansowych na zapłatę zaległych alimentów i odsetek za opóźnienie, a egzekucja tych należności trwa do chwili obecnej od lutego 2015 roku. Celem zawarcia umowy darowizny udziałów w nieruchomościach było zatem uniknięcie skierowania do tych udziałów egzekucji z nieruchomości.

Sąd Rejonowy prawidłowo także zastosował przepisy art. 527 § 1 i 2 k.c., art. 528 k.c. i art. 529 k.c.

Należy podkreślić, że w rozpoznawanej sprawie nie miała znaczenia okoliczność, czy D. S. wiedział, że M. S. działała ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się o tym dowiedzieć. Przepis art. 528 k.c. stanowi bowiem, że jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

÷

Nie jest uzasadniony zarzut apelacji, że po zmianie sędziego prowadzącego sprawę w pierwszej instancji rozprawa powinna być prowadzona od początku, a w szczególności, że powinno zostać powtórzone postępowanie dowodowe w zakresie przeprowadzenia dowozu z zeznań świadków.

Przepisy postępowania cywilnego nie przewidują obowiązku powtórzenia rozprawy w razie zmiany sędziego prowadzącego sprawę w pierwszej instancji. Przepis art. 323 k.p.c. stanowi tylko, że wyrok może być wydany jedynie przez sędziów, przed którymi odbyła się rozprawa poprzedzająca bezpośrednio wydanie wyroku.

Sędzia lub sędziowie wydający wyrok opierają się na całym materiale procesowym zebrany w sprawie, a więc także na materiale zebrany na rozprawach wcześniejszych niż rozprawa poprzedzająca bezpośrednio wydanie wyroku. Konieczne jest natomiast, aby rozprawa poprzedzająca bezpośrednio wydanie wyroku odbyła się przed tym sędzią lub sędziami, którzy wydadzą wyrok.

÷

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy są podnoszone przez pozwanego okoliczności związane z uzgodnieniami S. R. i M. S. dotyczącymi możliwości nabycia przez S. R. od Gminy L. lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w L. i „zrzeczenia” się uprawnień M. S. do tego lokalu w zamian za zwolnienie od obowiązku zapłaty świadczeń alimentacyjnych na rzecz synów.

Nawet jeżeli tego rodzaju uzgodnienia miały miejsce, to nie mogły rzutować na istnienie i zakres wierzytelności alimentacyjnych powodów w stosunku do matki. S. R., jako przedstawiciel ustawowy J. R. i K. R., a później już tylko J. R., nie był uprawniony do zawarcia w sposób ważny takiej umowy w imieniu synów, a tym bardziej umowa taka byłaby bez znaczenia dla rozpoznawanej sprawy, gdyby ją zawarł w imieniu własnym.

Ustalenia między S. R. i M. S. mogą mieć znaczenie dla ich wzajemnych rozliczeń związanych z podziałem majątku wspólnego, jednak określenie, jaka była treść tych ustaleń oraz czy i w jakim zakresie ustalenia te wpływają na rozliczenia byłych małżonków, przekracza zakres rozpoznania w niniejszej sprawie.

*

Na podstawie art. 113 ust. 1 (a contrario) ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 623 – tekst jednolity ze zm.) oraz na podstawie art. 113 ust. 1 tej ustawy w zw. z art. 102 k.p.c. Sąd Okręgowy przejął na rachunek Skarbu Państwa nieuiszczoną opłatę od apelacji w kwocie 2961 zł.

W związku z tym, że apelacja pozwanego została oddalona, a pozwany był zwolniony od obowiązku uiszczenia apelacji, nie zachodziły podstawy do włożenia na pozwanego obowiązku uiszczenia tej opłaty na rzecz Skarbu Państwa. Z kolei za nieobciążaniem powodów określoną częścią nieuiszczonej przez pozwanego opłaty od apelacji przemawiają względy słuszności związane z wiekiem powodów i ich sytuacją materialną.

÷

Sąd Okręgowy nie zamieszczał w wyroku rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego, gdyż żadna ze stron nie poniosła w tym postępowaniu kosztów, o których Sąd drugiej instancji mógłby orzekać z urzędu, jak również żadna ze stron nie zgłosiła w postępowaniu odwoławczym wniosku o zasądzenie kosztów, który mógłby być przedmiotem rozstrzygnięcia.

*

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

Joanna Misztal-Konecka Dariusz Iskra Krzysztof Niezgoda

1 Por.: uzasadnienie wyroku SN z dnia 26 września 1997 roku, II CKN 335/97; uzasadnienie wyroku SN z dnia 5 czerwca 2002 roku, II CKN 1336/00; uzasadnienie wyroku SN z dnia 27 lutego 2009 roku, II CNP 108/08; uzasadnienie wyroku SN z dnia z dnia 13 kwietnia 2011 roku, V CSK 313/10.

2 Kwota 200 zł jest kwotą alimentów bieżących.